

Навчальна дисципліна
«МІСЦЕВЕ УПРАВЛІННЯ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ»

Теми і плани семінарських занять
Модуль 1

Тема 1. Поняття та основні принципи місцевого управління.
Муніципальне право: поняття та зміст.

1. Поняття місцевого управління та проблема його визначення.
2. Принципи місцевого управління: поняття та класифікація.
3. Місцеве управління та державний механізм.
4. Поняття, предмет та методи муніципального права.
5. Муніципально-правові норми та інститути. Система муніципального права.

Основна література:

1. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28.06.1996р.// Відомості Верховної Ради України. -1996. - № 30.-Ст.141.
2. В.Лукашова Адміністративно-правові принципи в системі місцевого самоврядування у контексті реформування регіонального управління в Україні // Право України.-2008.-№1 С. 21-27.
3. Баймуратов М.О., Григор'єв В.А. Муніципальна влада: актуальні проблеми становлення і розвитку в Україні: Монографія. - Одеса: Юридична література, 2003. - С.6-12, 34-45.
4. Куйбіда В.С. Конституційно-правові проблеми міського самоврядування в Україні. - Львів: літопис, 2001. – С. 5-13.
5. Большой юридический словарь / Под ред. А.Я. Сухарева, В.Е. Крутских.- М.: ИНФРА-М, 2001. –С. 456-457.

Додаткова література:

1. Муніципальне право України: Підручник / За ред. В.Ф. Погорілко, О.Ф. Фрицького. -К.:Юрінком , 2001. –С. 7-13.
2. Чупала Г. Місцеве самоврядування і громадянське суспільство: проблема співвідношення // Право України. - 2004. -№ 2.-С. 45-61.
3. Конституционное право субъектов Российской Федерации / Отв. ред. В.А. Кряжков. - М.: ООО «Городециздат», 2002.
4. Административное право зарубежных стран. Учебное пособие / Под ред. А.Н. Козырина -М.:Спарк, 1996.
5. Решетников Ф.М. Правовые системы стран мира. Справочник. - М: Юридическая литература, 1993.
6. Comparative Analysis of Advanced Democracies(Vermont, USA: Edward Elgar Publishing Company), chap. 8, pp. 392-430;

Тема 3.Адміністративно-територіальний поділ та рівні місцевого управління в зарубіжних країнах

- 1. Основи адміністративно-територіального поділу.**
- 2. Взаємозв'язок адміністративно-територіального поділу країни та місцевого управління.**
- 3. Конституційно-правовий принцип побудови органів місцевого управління та самоврядування відповідно до системи адміністративно-територіального поділу країни.**

Основана література:

1. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28.06.1996р.// Відомості Верховної Ради України. -1996. - № 30.-Ст.141.
2. Конституции государств Европы. – В 3 т. – Т.1. / Под ред. Л.А.Окунькова. – М.: НОРМА, 2001.-С. 11-15, 25-28.
3. Колодій А.М. Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування: Навч. посіб. -К.: Юрінком Інтер, 2007. – С. 22-34.
4. Конституційне право України / Під.р.ед. В.Ф Погорілко. -К.: Наукова думка, 2000.-С. 38-50.
5. Конституційне (державне)право зарубіжних країн / Під ред.. В.М. Бесчастного, та ін.-К.: Знання, 2007.-С.318-319.

Додаткова література:

1. Музика О. Повноваження органів місцевого самоврядування на отримання доходів у місцеві бюджети // Право України. - 2001. -№ 4.
2. Телешун С. Структурні елементи вертикалі політичної влади і державного управління та органами місцевого самоврядування // Право України. - 2001. - № 6.
3. Дробуш І. Розмежування функцій органів місцевого самоврядування та органів державної виконавчої влади // Право України. - 2001. - №. 10.
4. Білик П. Поняття та правова сутність управлінської категорії "регіон" // Право України. -2001.-№ 11.
5. Хоменець Р. Особливості правового статусу фізичних осіб як суб'єктів

місцевого самоврядування // Право України. - 2011. -№ 11.

6. Territorial cohesion: unleashing the territorial potential : Background Document to the Conference on Cohesion Policy and Territorial Development: Make Use of the Territorial Potential! 10-11 December 2009,-112p.

Тема.4. Місцеве державне управління та місцеве самоврядування: особливості взаємодії

- 1. Пряме державне управління в системі місцевого управління.**
- 2. Поняття, основні принципи та система місцевого самоврядування.**
- 3. Співвідношення повноважень місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування при розподілі функцій місцевого управління.**

Основна література:

1. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997// ВВР.-1997.-№24.-Ст.170.
2. Борденюк В. Концептуальні основи співвідношення функцій місцевого самоврядування та його органів з функціями держави // Право України. - 2003. -№ 11.-С. 21-30.
3. Борденюк В. Діалектика співвідношення самоврядування, місцевого самовряд-ування та державного управління // Право України. - 2002. -№ 10.-С. 79-87.
4. Боса Н.В. Місцеве самоврядування і держава: порівняльний аналіз // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 15. - К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. -С.148-153

Додаткова література:

1. Телешун С. Структурні елементи вертикалі політичної влади і державного управління та органами місцевого самоврядування // Право України. - 2001. -№ 6.-С. 37-46.
2. Дробуш І. Розмежування функцій органів місцевого самоврядування та органів державної виконавчої влади // Право України. - 2001. - №. 10.-С. 56-63.
3. Остряньський В. Про проблему місцевого державного управління та самоврядування // Право України.- 1992. -№3.-С. 12-24.

4. Голосніченко Д. Делеговані повноваження та форми їх передачі в органи виконавчої влади і місцевого самоврядування// Право України.-2007.-№6.-С. 75-79.
5. The Institutional Framework of Inter-Municipal Co-operation, Report by Michel Guegan, The Congress of Local and Regional Authorities – Chamber of Local Authorities, 14th Plenary session, 4 May 2007, Strasbourg, 334p

Тема.5. Система органів місцевого управління та їх місце в державному механізмі

- 1. Структура і форми діяльності місцевих органів.**
- 2. Види органів місцевого управління**
- 3. Функції місцевих органів. Їхні відносини з центральними органами держави**
- 4. Компетенція органів місцевого управління.**

Основна література:

1. Батанов О.В. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні: Монографія / За заг. ред. В.Ф. Погорілка. - К.: "Ін Юре", 2003.- С. 344-356.
2. Шахматова Т. Питання реформування місцевих органів влади // Право України.-2007.-№4.-С. 23-25.
3. Журавель Я. Правовий генезис рішень органів місцевого самоврядування, що передбачає адміністративну відповідальність // право України.-2008.-№3.-С.27-32.

Додаткова література:

1. Кравчук Л. Управління територіями в умовах розбудови демократичної правової держави // Право України. - 1993. - №5-6.-С. 71-80.
2. Борденюк В. Деякі проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування у містах з районним поділом // Право України. - 2001. -№ 2. .С. 35-43.
3. Ковріга О. Відповідальність органів місцевого самоврядування за неправомірні дії // Право України.-2001.-№ 2.-С. 28-39.
4. Музика О. Повноваження органів місцевого самоврядування на отримання доходів у місцеві бюджети // Право України. - 2001. -№ 4.-С. 55-67.
5. Делія Ю. Юридична відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування // Право України. - 2003. -№ 10.-С. 61-75.
6. М.Е. Dimock, G.E. Dimock. Public Administration. 4th ed. 1969. P.104

Тема 6. Системи місцевого управління: поняття та види

- 1. Поняття систем місцевого управління та їх класифікація.**

2. Приналежність до правової сім'ї як критерій класифікації систем місцевого управління.
3. Форма політико-територіального устрою як критерій класифікації систем місцевого управління.

Основна література:

1. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28.06.1996р.// Відомості Верховної Ради України. -1996. - № 30.-Ст.141.
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997р.// Відомості Верховної Ради.-1997.-№24.-Ст.170.
3. Закон України «Про місцеві державні адміністрації » від 09.04.1999р.// Відомості Верховної Ради. -1999. –№20-21. –Ст. 190.
4. Мішина Н. Термін «самоорганізації населення» законодавчий і доктринальний зміст// Право України.- 2008.-№3.-С.68-71.
5. Шаповал В. Сутнісні характеристики місцевого самоврядування // Право України. - 2002. -№3.-С. 44-49.

Додаткова література:

1. Конституции государств Европы: В 3 т. – Т.2. / Под ред. Л.А.Окунькова. – М.: Норма, 2001.
2. Конституція Сполучених Штатів Америки від 04.03.1787 р. // Каррі Д. П. Конституція Сполучених Штатів Америки: Посібник для всіх / Пер. з англ. О.М. Мокровольського - К.: Веселка, 1993.
3. Косюта М. Актуальні проблеми забезпечення законності в діяльності місцевих органів влади // Право України. - 2001. - № 12.-С. 33-41.
4. State Modernization and Decentralization - Implications for Education and Training in Public Administration : Selected Central European and Global Perspectives / Edited by Allan Rosenbaum and Ludmila Gajdosova. – Bratislava : NISPAcee, 2003. – 178 p.

МОДУЛЬ 2

Тема 7.Британська система місцевого управління: загальна характеристика

1. Загальна характеристика британської системи місцевого управління.
2. Основні історичні етапи розвитку британської системи місцевого управління.
3. Адміністративно-територіальний поділ та система органів місцевого управління.
4. Порядок формування та діяльності органів місцевого управління.

5. Компетенція місцевих органів публічної влади країн британської системи місцевого управління.

Основна література:

1. Конституции государств Европы. – В 3 т. – Т.1. / Под ред. Л.А.Окунькова. – М.: НОРМА, 2001. – С. 489-499.
2. Евдокимов В.Б., Старцев Я.Ю. Местные органы власти зарубежных стран: правовые аспекты. -М.: Спарк, 2001. –С. 83-95.
3. Сравнительное конституционное право: Уч. пособие / Отв. ред. В.Е. Чиркин. - М.: Междунар. отношения, 2002. – С. 102-113.
4. Strategy for Innovation and Good Governance at Local Level [Електроннийресурс]. – Режимдоступу : http://www.coe.int/t/dgap/localdemocracy/strategy_innovation/ 319.

Додаткова література:

1. Конституционное право зарубежных стран. Учебник для вузов /Под ред. М.В. Баглая, Ю.И.Лейбо, Л. М. Энтина. -М.: НОРМА-ИНФРА-М, 2000.- С. 214-224.
2. Хоменець Р. Щодо визначення поняття місцевого самоврядування // Право України. - 2002. -№4.-С.32-41.
3. Конституційне право зарубіжних країн / Під ред.. В.О. Ріяки.-К.: Юрінком Інтер, 2006.-С.357-360.
4. Dzialalnosc marketingowa gminv / pod. red. Z. Frankowskiego. -Ciechanow, 2000. - 140 s.

Тема 8. Американська система місцевого управління

1. Загальна характеристика Американської системи місцевого управління
2. Адміністративно-територіальний поділ та система органів місцевого управління
3. Порядок формування та діяльність органів місцевого управління
4. Компетенція місцевих органів публічної влади країн американської системи
5. місцевого управління.
6. Особливості місцевого управління Канади.
7. Особливості місцевого управління Австралії.

Основна література:

1. Конституція Сполучених Штатів Америки від 04.03.1787 р. // Каррі Д. П. Конституція Сполучених Штатів Америки: Посібник для всіх / Пер. з англ. О.М. Мокровольського - К.: Веселка, 1993.-С. 3-25.
2. Конституционное (государственное) право зарубежных стран: В 4 т. тома 1-2. Часть общая: Учебник / Отв. ред. проф. Б.А. Страшун. -М.: БЭК, 2000.- С.654-690.

3. Георгіца А.З. Конституційне право зарубіжних країн: Підручник.-Тернопіль, 2003.-С.402-407.

Додаткова література:

1. Решетников Ф.М. Правовые системы стран мира. Справочник. - М.: Юридическая литература, 1993. – 111-121.
2. Діалог як форма управління (досвід Канади) // Урядовий кур'єр. - 22.07.2003 р. - №133. -С.8.
3. Мягченко М. Про визначення поняття "органи самоорганізації населення" // Право України. - 2002. -№ 6.-С. 54-60.
4. Gorzsym - Wilkowski W., Mischczuk A. Zarys ekonomiki gminy. -Lublin, Norbertinum, 1999. - 254 s.

Тема 9. Романська система місцевого управління

1. Загальна характеристика романської системи місцевого управління
2. Основні етапи в розвитку місцевого управління Франції
3. Органи місцевого управління романської системи та їх повноваження.
4. Особливості місцевого управління Італії: поняття та зміст.

Основна література:

1. Буряк В. Порівняльний аналіз правового статусу органів місцевого самоврядування в Україні та Італії // Підприємництво, господарство і право. - 2004. №7.-С. 46-51.
2. Конституции государств Европы: В 3 т. – Т.2. / Под ред. Л.А.Окунькова. – М.: Норма, 2001.– С.95-110
3. Музика О. Повноваження органів місцевого самоврядування на отримання доходів у місцеві бюджети // Право України. - 2001. -№ 4.-С. 21-28.
4. Телешун С. Структурні елементи вертикалі політичної влади і державного управління та органами місцевого самоврядування // Право України. - 2001. -№ 6.-С. 45.
5. Черкасов А.И. Сравнительное местное управление: теория и практика. -М.: «ФОРУМ-ИНФРА-М», 1998.-С. 44-49

Додаткова література:

1. Боса Н.В. Місцеве самоврядування і держава: порівняльний аналіз // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 15. - К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. -С.148-153.
2. Батанов О.В. Суб'єкти відповідальності у місцевому самоврядуванні: питання теорії і практики // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 19. - К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. - С182-188.
3. Сравнительное конституционное право / Под ред. А.И. Ковлера, В.Е. Чиркина, Ю.А. Юдина. -М.: Манускрипт, 1996. - 729 с.

4. Евдокимов В.Б., Старцев Я.Ю. Местные органы власти зарубежных стран: правовые аспекты. -М.: Спарк, 2001. -251 с.
5. Черкасов А.И. Сравнительное местное управление: теория и практика. -М.: «ФОРУМ-ИНФРА-М», 1998.-160 с.
6. Исаев М.А. Основы конституционного строя Норвегии. -М: Муравей, 2001. - 213 с.
7. Batley and Stoker. Local Government in Europe: Trends and Developments. - 1991.

Тема 10. Германська система місцевого управління

Загальна характеристика германської системи місцевого управління.

Адміністративно-територіальний поділ та система органів місцевого управління.

Порядок формування та діяльності органів місцевого управління.

Компетенція місцевих органів публічної влади країн германської системи місцевого управління.

Основна література:

1. Конституции государств Европы: В 3 т. – Т.1. / Под ред. Л.А.Окунькова. – М.: Норма, 2001.– С.565-568.
2. Евдокимов В.Б., Старцев Я.Ю. Местные органы власти зарубежных стран: правовые аспекты. -М.: Спарк, 2001. –С. 101-114.
3. Георгіца А.З. Конституційне право зарубіжних країн: Навчальний посібник. - Чернівці: Рута, 2001- С.265.
4. Сравнительное конституционное право: Уч. пособие / Отв. ред. В.Е. Чиркин. - М.:Междунар. отношения, 2002. – С. 113-120.

Додаткова література:

1. Решетников Ф.М. Правовые системы стран мира. Справочник. - М: Юридическая литература, 1993. – С. 21-33.
2. Шинкарь Л.В. Становлення муніципальної служби в Україні // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 1 У. - К. ГТН-т держави і права ім. Влв. Корецького НАН України, 2001. - С.205-210.
3. Діалог як форма управління (досвід Канади) // Урядовий кур'єр. - 22.07.2003 р. - №133. -С.8.
4. Евдокимов В.Б., Старцев Я.Ю. Местные органы власти зарубежных стран: правовые аспекты. -М.: Спарк, 2001. –С. 15-23..
5. Черкасов А.И. Сравнительное местное управление: теория и практика. -М.: «ФОРУМ-ИНФРА-М», 1998.-С. 10-16.
6. Gorzsym - Wilkowski W., Miszczuk A. Zarys ekonomiki gminy. -Lublin, Norbertinum, 1999. - 254 s.

Тема 11. Скандинавська система місцевого управління

1.Загальні риси скандинавської системи місцевого управління

2.Особливості адміністративно-територіального розподілу в скандинавській системі місцевого управління

3.Види органів скандинавської системи місцевого управління

4.Порядок формування та діяльності органів скандинавської системи місцевого управління

5.Права та обов'язки місцевих органів країнскандинавської системи місцевого управління.

Основана література:

1. Конституции государств Европы: В 3 т. – Т.1. / Под ред. Л.А.Окунькова. – М.: Норма, 2001.– С.775-785.
2. Евдокимов В.Б., Старцев Я.Ю. Местные органы власти зарубежных стран: правовые аспекты. -М.: Спарк, 2001. –С. 115-123.
3. Черкасов А.И. Сравнительное местное управление: теория и практика. -М.: «ФОРУМ-ИНФРА-М», 1998.-С.50-57.
4. Исаев М.А. Основы конституционного строя Норвегии. -М: Муравей, 2001. – С. 71-83.
5. Правовая система Нидерландов / Отв. ред. В.В. Брыцова, Л.В. Бойцова. - М.: «Зерцало», 1998.-С. 221-239

Додаткова:

1. Європейська конвенція про місцеве самоврядування / Електронний ресурс: Eur-Lex<http://europa.eu.int/eur-lex/>
2. Мішина Н. Термін «самоорганізації населення» законодавчий і доктринальний зміст// Право України.- 2008.-№3.-С.68-71.
3. Косюта М. Актуальні проблеми забезпечення законності в діяльності місцевих органів влади // Право України. - 2001. - № 12.-С. 33-41.
4. Шаповал В. Сутнісні характеристики місцевого самоврядування // Право України. - 2002. -№3.-С. 44-49.
5. The Constitution of Sweden. Stockholm: The Swedish Riksdag, 1996.- S.112 -115.

Тема 12. Система місцевого управління в Україні : загальна характеристика

1.Поняття, адміністративно-правовий поділ та система місцевого управління в Україні.

2.Особливості правового регулювання місцевого управління в Україні.

3. Система, порядок формування та функціонування місцевих органів публічної влади України.

4.Компетенція місцевих органів публічної влади України та характер їх взаємовідносин із центральними органами державної влади України.

Основна література:

1. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28.06.1996р.// Відомості Верховної Ради України. -1996. - № 30.-Ст.141.
2. Закон України «Про місцеві державні адміністрації » від 09.04.1999р.// Відомості Верховної Ради. -1999. –№20-21. –Ст. 190.

3. Батанов О.В. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні: Монографія / За заг. ред. В.Ф. Погорілка. - К.: "Ін Юре", 2003. – С.345-356.

Додаткова література:

1. Баймуратов М.О., Григор'єв В.А. Муніципальна влада: актуальні проблеми становлення і розвитку в Україні: Монографія. - Одеса: Юридична література, 2003. - С.248 с
2. Колодій А.М. Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування: Навч. посіб. -К.: Юрінком Інтер, 2001. - 304 с
3. Конституційне право України / Під.р.ед. В.Ф Погорілко. -К.: Наукова думка, 2000.-733с
4. Борденюк В. Деякі аспекти співвідношення місцевого самоврядування, держави і громадянського суспільства в Україні // Право України. - 2001. -№ 12.
5. Остряньський В. Про проблему місцевого державного управління та самоврядування // Право України.- 1992. -№3.
6. Bennet R. Territory and administration in Europe. - London: Pnnter. 1999.